

Υπόθεση T-348/07

Stichting Al-Aqsa

κατά

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

«Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας — Περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων στο πλαίσιο της καταπολεμήσεως της τρομοκρατίας — Δέσμευση κεφαλαίων — Κοινή θέση 2001/931/ΚΕΠΠΑ και κανονισμός (ΕΚ) 2580/2001 — Προσφυγή ακυρώσεως — Προσαρμογή του αιτήματος — Δικαστικός έλεγχος — Προϋποθέσεις εφαρμογής μέτρου της Ένωσης για δέσμευση κεφαλαίων»

Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου (έβδομο τμήμα) της 9ης Σεπτεμβρίου 2010 II - 4580

Περίληψη της αποφάσεως

1. Διαδικασία — Πράξη η οποία κατά τη διάρκεια της δίκης καταργεί και αντικαθιστά την προσβαλλομένη πράξη — Αίτηση προσαρμογής του ακυρωτικού αιτήματος (Άρθρο 230, εδ. 5, ΕΚ)
2. Ευρωπαϊκή Ένωση — Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας — Ειδικά περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων στο πλαίσιο της καταπολεμήσεως της τρομοκρατίας — Πρόσωπο υπό την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, της κοινής θέσεως 2001/931 (Κοινή θέση 2001/931 του Συμβουλίου, άρθρο 1 § 2)

3. *Ευρωπαϊκή Ένωση — Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας — Ειδικά περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων στο πλαίσιο της καταπολεμήσεως της τρομοκρατίας — Απόφαση δεσμεύσεως κεφαλαίων*
(Κοινή θέση 2001/931 του Συμβουλίου, πρώτη αιτιολογική σκέψη, και άρθρο 1 § 4 κανονισμός 2580/2001 του Συμβουλίου, άρθρο 2 § 3)

4. *Ευρωπαϊκή Ένωση — Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας — Ειδικά περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων στο πλαίσιο της καταπολεμήσεως της τρομοκρατίας — Απόφαση δεσμεύσεως κεφαλαίων*
(Κοινή θέση 2001/931 του Συμβουλίου, άρθρο 1 § 6· κανονισμός 2580/2001 του Συμβουλίου, άρθρο 2 § 3)

1. Η δίμηνη προθεσμία του άρθρου 230, πέμπτο εδάφιο, ΕΚ έχει κατ' αρχήν εφαρμογή τόσο όταν η προσφυγή ακυρώσεως μιας πράξεως ασκήθηκε μέσω εισαγωγικού δίκης εγγράφου όσο και όταν, στο πλαίσιο εκκρεμούς δίκης, ασκήθηκε μέσω αιτήσεως προσαρμογής του αιτήματος να ακυρωθεί μια προγενέστερη πράξη που καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τη σχετική πράξη. Συγκεκριμένα, οι κανόνες περί των προθεσμιών των ενδίκων βοηθημάτων είναι δημοσίας τάξεως και πρέπει να εφαρμόζονται από τον δικαστή κατά τρόπον που να κατοχυρώνονται η ασφάλεια δικαίου και η ισότητα των πολιτών ενώπιον του νόμου, αποφευγομένης κάθε δυσμενούς διακρίσεως ή αυθαίρετης μεταχειρίσεως κατά την απονομή της δικαιοσύνης.

Ωστόσο, κατ' εξαίρεση από την αρχή αυτή, η εν λόγω προθεσμία δεν έχει εφαρμογή, στο πλαίσιο εκκρεμούς δίκης,

όταν, αφενός, η σχετική πράξη και η πράξη που την καταργεί και αντικαθιστά έχουν, έναντι του ενδιαφερομένου, το ίδιο αντικείμενο, στηρίζονται, ουσιαστικώς, στην ίδια αιτιολογία και έχουν, ουσιαστικώς, πανομοιότυπο περιεχόμενο, διαφοροποιούμενες μεταξύ τους μόνον από το αντίστοιχο πεδίο εφαρμογής *ratione temporis*, και, αφετέρου, η αίτηση προσαρμογής του αιτήματος δεν στηρίζεται σε άλλο νέο ισχυρισμό, πραγματικό γεγονός ή αποδεικτικό στοιχείο εκτός από αυτή ταύτη την έκδοση της σχετικής πράξεως που καταργεί και αντικαθιστά την προγενέστερη πράξη.

Συγκεκριμένα, σε μια τέτοια περίπτωση, δεδομένου ότι στο αντικείμενο και στο πλαίσιο της διαφοράς όπως καθορίστηκαν με την αρχική προσφυγή δεν επήλθε άλλη τροποποίηση εκτός από εκείνη η οποία αφορά τη χρονική διάσταση της διαφοράς αυτής, ουδόλως θίγεται

η ασφάλεια δικαίου από το γεγονός ότι η αίτηση προσαρμογής του αιτήματος υποβλήθηκε μετά την πάροδο της δίμηνης προθεσμίας του άρθρου 230, πέμπτο εδάφιο, ΕΚ. Υπό τις συνθήκες αυτές, θα ήταν αντίθετο προς την ορθή απονομή της δικαιοσύνης και προς την επιταγή οικονομίας της δίκης να υποχρεωθεί ο προσφεύγων, επί ποινή απαραδέκτου, να υποβάλει εντός της εν λόγω δίμηνης προθεσμίας αίτηση προσαρμογής του αιτήματός του.

(βλ. σκέψεις 32-35, 44)

2. Υπό τη συνήθη νομική του έννοια, στην οποία πρέπει να γίνει παραπομπή ελλείψει ρητής αντίθετης ενδείξεως από τον νομοθέτη, με τον όρο «πρόσωπο» νοείται ένα ον με νομική προσωπικότητα, και επομένως τόσο ένα φυσικό όσο και ένα νομικό πρόσωπο.

Τα πρόσωπα που αφορά το άρθρο 1, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, της κοινής θέσεως 2001/931, για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, μπορούν να είναι τόσο φυσικά όσο και νομικά πρόσωπα, ενώ οι ομάδες και οντότητες που αφορά το άρθρο 1, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της εν λόγω κοινής θέσεως μπορούν να είναι όλα τα άλλα είδη κοινωνικών οργανώσεων οι οποίες,

αν και χωρίς νομική προσωπικότητα, έχουν παρά ταύτα κάποια μορφή μιας κατά το μάλλον ή ήττον συγκροτημένης υπάρξεως.

Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από το άρθρο 1, παράγραφος 5, της κοινής θέσεως 2001/931, κατά το οποίο το Συμβούλιο μεριμνά προκειμένου να διασφαλίσει ότι τα ονόματα φυσικών ή νομικών προσώπων, ομάδων ή οντοτήτων που απαριθμούνται στο παράρτημα περιέχουν επαρκή συμπληρωματικά στοιχεία για να καταστήσουν δυνατή την αποτελεσματική διαπίστωση της ταυτότητας συγκεκριμένων ατόμων, νομικών προσώπων, οντοτήτων ή οργανισμών.

Εν προκειμένω, δεν έχει σημασία το γεγονός ότι ο κατάλογος που αποτελεί παράρτημα της κοινής θέσεως 2001/931, όπως και εκείνος που αποτελεί παράρτημα του κανονισμού 2580/2001, για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, αναφέρουν μόνο φυσικά πρόσωπα στην ενότητα «Πρόσωπα», ενώ διάφορα νομικά πρόσωπα εμφανίζονται στην ενότητα «Ομάδες και οντότητες». Συγκεκριμένα, οι κατάλογοι αυτοί, οι οποίοι καταρτίστηκαν μόνο για την εφαρμογή, στις επί μέρους περιπτώσεις που αναφέρουν, της κοινής θέσεως 2001/931 και του κανονισμού 2580/2001, δεν ασκούν επιρροή για τον περιεχόμενο στις εν λόγω πράξεις ορισμό των προσώπων, ομάδων και οντοτήτων. Κατά συνέπεια, το ίδιο ισχύει για τα τυχόν σφάλματα κατατάξεως μεταξύ προσώπων και

ομάδων και οντοτήτων που θα μπορούσαν να γίνουν στους καταλόγους αυτούς.

(βλ. σκέψεις 57-59, 61)

3. Για την ερμηνεία διατάξεως του κοινοτικού δικαίου πρέπει να λαμβάνονται συγχρόνως υπόψη το γράμμα της, το πλαίσió της και οι σκοποί της. Λαμβανομένων υπόψη τόσο του γράμματος, του πλαισίου και των σκοπών των σχετικών διατάξεων της κοινής θέσεως 2001/931, για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (βλ., ειδικότερα, αιτιολογική σκέψη 1 της κοινής αυτής θέσεως), και του κανονισμού 2580/2001, για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, όσο και του μείζονος ρόλου των εθνικών αρχών στη διαδικασία δεσμεύσεως κεφαλαίων κατά το άρθρο 2, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού, η απόφαση για την έναρξη ανακριτικών πράξεων ή ποινικής δίωξης πρέπει, για να μπορεί να την επικαλεστεί βάσιμως το Συμβούλιο, να εντάσσεται σε εθνική διαδικασία έχουσα ως άμεσο και κύριο σκοπό την επιβολή προληπτικού ή κατασταλτικού μέτρου κατά του ενδιαφερομένου, στο πλαίσιο της καταπολεμήσεως της τρομοκρατίας και λόγω της αναμίξεώς του σε αυτήν.

Τούτο συμβαίνει με μια απόφαση ασφαλιστικών μέτρων η οποία, λαμβανομένων

υπόψη του περιεχομένου και του πλαισίου της, θεωρούμενη μαζί με την εθνική ρύθμιση που προβλέπει κυρώσεις σχετικά με την τρομοκρατία, αποτελεί απόφαση που ελήφθη από αρμόδια εθνική αρχή κατά το άρθρο 1, παράγραφος 4, της κοινής θέσεως 2001/931 και το άρθρο 2, παράγραφος 3, του κανονισμού 2580/2001. Μια τέτοια απόφαση, μαζί με την εν λόγω ρύθμιση, δύναται να θεωρηθεί ότι ικανοποιεί τις επιταγές του άρθρου 1, παράγραφος 4, της κοινής θέσεως και επομένως, κατ' αρχήν, δύναται αφ' εαυτής να δικαιολογήσει τη λήψη μέτρου δεσμεύσεως κεφαλαίων βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού 2580/2001.

(βλ. σκέψεις 96, 97, 101, 105)

4. Όταν το Συμβούλιο σκοπεύει να λάβει ή, μετά από επανεξέταση, να διατηρήσει σε ισχύ ένα μέτρο δεσμεύσεως κεφαλαίων δυνάμει του κανονισμού 2580/2001, για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, βάσει εθνικής αποφάσεως για την έναρξη ανακριτικών πράξεων ή ποινικής δίωξης λόγω τρομοκρατικής πράξεως, το Συμβούλιο δεν δύναται να αγνοήσει τις εξελίξεις που ακολούθησαν τις εν λόγω ανακριτικές πράξεις ή την εν λόγω δίωξη. Έτσι, είναι δυνατόν οι έρευνες της αστυνομίας ή των υπηρεσιών ασφαλείας να περατωθούν χωρίς να υπάρξει δικαστική συνέχεια, λόγω του ότι δεν κατέστη δυνατή η συλλογή επαρκών αποδείξεων, ή η ανάκριση να καταλήξει στην έκδοση απαλλακτικού βουλεύματος για τους ίδιους λόγους, ή ακόμη η

απόφαση ενάρξεως ποινικής διώξεως να καταλήξει στην εγκατάλειψη της διώξεως αυτής ή σε αθώωση στο πλαίσιο ποινικής δίκης. Θα ήταν ανεπίτρεπτο να μη λάβει το Συμβούλιο υπόψη τέτοια στοιχεία, τα οποία ανήκουν στο σύνολο των κρίσιμων δεδομένων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την εκτίμηση της καταστάσεως. Διαφορετική απόφαση θα οδηγούσε στο να απονεμηθεί στο Συμβούλιο και στα κράτη μέλη η υπέρμετρη εξουσία να δεσμεύουν επ' αόριστον τα κεφάλαια ενός προσώπου, χωρίς οποιονδήποτε δικαστικό έλεγχο και ανεξαρτήτως της εκβάσεως των δικαστικών διαδικασιών που ενδεχομένως έχουν κινηθεί.

Οι ίδιες σκέψεις ισχύουν όταν ένα εθνικό διοικητικό μέτρο δεσμεύσεως κεφαλαίων ή απαγορεύσεως μιας οργάνωσης ως τρομοκρατικής ανακλήθηκε από την αρχή που το είχε λάβει ή ακυρώθηκε με δικαστική απόφαση.

Διατηρώντας επ' αόριστον ένα πρόσωπο στον κατάλογο που περιλαμβάνεται στο παράρτημα του κανονισμού 2580/2001, κατά την περιοδική εξέταση της καταστάσεώς του βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού και του άρθρου 1, παράγραφος 6, της κοινής θέσεως 2001/931, για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, απλώς και μόνο για τον λόγο ότι μια απόφαση ασφαλιστικών μέτρων που εκδόθηκε από αρμόδια εθνική δικαστική αρχή δεν ανατράπηκε, στην εσωτερική έννομη τάξη, από δευτεροβάθμιο δικαστήριο ασφαλιστικών μέτρων ή από δικαστήριο που αποφαινεται επί της ουσίας, ενώ εν τω μεταξύ καταργήθηκε από την αρχή που την είχε εκδώσει η διοικητική απόφαση της οποίας η αναστολή εκτελέσεως είχε ζητηθεί ενώπιον του δικαστή αυτού, το Συμβούλιο υπερέβη τα όρια της διακριτικής του ευχέρειας.

(βλ. σκέψεις 164, 168, 169, 180)